

RING
NT.
Accountants.
adering
VLUDERS
len
MBER e. k.
Leden, die,
n, voorstellen
dering, hebben
6 Augustus bij
rcharis,
N ANDEL.

NIEND,
voor het
wys.

tersinga.

PPENOL

à 10.25,

à 10.30,

à 10.35,

tdangs.

& Wormser.

eft uit:

boekje.

woorden en

1.65.

ering,

ten, enz.

& Co.

ijvenden

de voor-

splaatsen

STRA.

ANDEL,

PUL.

Brit,"

ezit en wordt

luttelen prijs

gezonden door

am.

en enveloppe

staand adres

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 23 Juli 1905. No. 1438.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentieën aan de ADMINISTRATIE; Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Dinsdag's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor het Buitenland per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elk regel meer 20 Cent
Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van Vereen. 12 Ct. p. regel

„Ja, het werk onzer handen, bevestig dat.”

En de heerlijkheid des HEEREN onzes Gods zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons; ja, het werk onzer handen, bevestig dat.

Wat valt het beeld, dat door het gebeuren der dingen in den spiegel van onze ziel wordt geworpen, toch heel anders uit bij den een dan bij den ander.

Over dat beeld denken de meesten ganschelijk niet na.

Bij wat in het gewone leven voorvalt, heeft dat ook zoo niet. Maar als er groote dingen gebeuren, die een ieder bezig houden, waar heel onze omgeving in meeleft, en waarin we ook zelf betrokken werden, dan dringen zich daarbij allerlei vragen aan ons bewustzijn op; en zoodra ons bewustzijn daarop zijn antwoord gevonden heeft, dan is het spiegelbeeld in onze ziel gevormd.

Vooraf in drieërlei richting gaan dan buiten het waar geloof de gedachten der menschen uiteen.

Er zijn er, die zich inbeelden, dat zij, als menschen, zelf de historie maken. Er zijn er anderen, die in wat gebeurt niets anders zien, dan een uitvloeijing van den Raad Gods. En er zijn weer anderen, die een opvatting huldigen, alsof God de ééne heft deed en zij de andere.

De eerste meening, d. i. de inbeelding alsof wij zelf de historie maken en doen gebeuren wat gebeurt, neemt in beschaaide kringen aldoor breeder afmeting aan. Vroeger voelde men zich althans tegenover de natuurmachten nog klein, en kwam door epidemien, door dijkbreken, door allerlei ongeval, onweerstaanbaar onder den indruk, dat een goed deel van de historie der menschen toch door een bovenmenselijke macht beheerscht wordt, waartegenover de mensch machteloos staat. Maar naar gelang ons kennen en kunnen zich heeft uitgebreid, en er bijna geen natuurmacht meer is, die niet aan den mensch onderworpen werd, en die hij aanwendt naar welgevallen, werd dat besef steeds meer verzwakt, en ging hetten slotte in breeden kring geheel te loor. De mensch werd zoodoende alles, voor God bleef gansch geen werking meer over. En zoo dankte de wijs en sterk geworden mensch God af.

Vlak hiertegenover staan zij, die voor het verloop van het menscheijke in de historie geen oog of hart hebben, en in wat gebeurt, niet anders zien dan een uitvloeijing van den Raad Gods. Dat in al wat gebeurt Gods raad volvoerd wordt, spreekt vanzelf; maar het kenmerkende bij deze lieden is, dat ze er niets anders in zien. En dit nu maakt, dat deze soort menschen op één lijn staan met de fatalisten. Veelvuldig toch ontmoet ge, vooral onder de leeraars der Evolutie, hoog ontwikkelde personen, die wel niet van een Raad Gods spreken, maar die toch een onweerstaanbare, onverklaarbare, ongekende Macht erkennen, die maakt dat alles vanzelf loopt, en loopen moet, zóó als het loopt. Zoo denken alle echte Socialisten, zoo dachten reeds in Jezus' dagen alle echte Stoïcijnen. Zoo dacht in de dagen onzer vaderen Spinoza. En hieruit verklaart het zich, hoe sommigen in die dagen, die meenden ultra Gereformeerd te zijn, voor een deel met de school van Spinoza hoog waggelen. Wat dan aantrok was, dat de mensch, naar beide opvattingen, niets is dan een willoos, gedachteloos, gedreven werktuig. En of men dan de macht, die dit willoos werktuig, buiten eigen medebesef, drijft, noemt God, of Noodlot, of Natuur, of Evolutie, het gaat al buiten het waarachtig geloof om en loopt uit op miskenning en vernietiging van al het menscheijke in de historie.

Zoo zijn er, die zeggen: de mensch alles, en anderen die zeggen: de mensch niets, en gelijk het in zulk een geval altoos gaat, komt er dan een derde slag lieden, die tusschen die twee eersten in gaan staan, en die zeggen: God half en de mensch half, een soort lieden historisch bekend onder den naam van Synergisten, met inbegrip van alle Arminianen. Feitelijke komt dit dan hierop neer, dat het de mensch is, die het gewone leven maakt, en dat God nu en dan in dat gewone leven door een bijzondere ongeval of door een bijzondere uitdrijving ingrijpt. Het gewone komt dan van den mensch, alleen het buitengewone van God, en wijl het buitengewone zeldzaam is, gaat verrewer het grooter deel van het leven derzulk buiten God om.

Het geloof spreekt anders.

Het geloof wil niets weten van een historie die de mensch zelf maakt. Het kan evenzoo geen oogenblik vrede hebben met wat den mensch in een blok en stok omzet. En het verfoeit evensterk elk deel van ons leven tusschen wat God en wat de mensch tot stand brengt.

Wie belijdt: „Ik geloof in God den Almachtige,” den Schepper des hemels en der aarde,” kan geen vrede hebben met welke poging ook, om iets, wat het dan ook zij, buiten Gods Raad en Gods Werk te sluiten. Elke onderscheiding tusschen het groote en het kleine moet hier wegvallen. De historie van voorheen én van nu én van wat komt, kan niet anders ontwikkelen dan den inhoud van Gods Raad. „Zijn Raad zal bestaan en Hij zal al zijn welbehagen doen”. Geen mischje kan van den hemel vallen zonder den wil van uw Vader die in de hemelen is, en ook de haren van uw hoofd zijn alle geteld. Elk deel van de historie tusschen God en mensch is daarom niet alleen ongelooft, maar zelfverdwazing.

Maar daarom staat het doen Gods in en door den mensch nog volstrekt niet op één lijn met het doen Gods in den wervelwind en in de krachten der natuur. In den magnetischen stroom is geen zelfbewustzijn, in de electriciteit is geen wil, in het opgroeien van de plant uit de zaadkorrel is geen zedelijke actie. In de natuur gaat alles vanzelf of werktuigelijk toe. Zelfs in het organische leven der natuur is niets dan het zich, naar vaste wet, openbaren van een natuurgeheim.

Doch juist hierop maakt de mensch een uitzondering. Een boom die krom groeit, weet er niet van, maar een mensch die in zonde valt, heeft er weet van. Wij staan elk oogenblik voor een pijnlijke keus. Om te kunnen handelen, moeten wij een plan vormen, en trachten de middelen te vinden om dat plan te volvoeren. Ons valt daardoor de ééne maal de vreugd van het gelukken, een ander maal het zieleleed eener aangrijpende teleurstelling ten deel. Wij kunnen strijden tegen hen die aan ons voornemen en plan in den weg staan, en omgekeerd samenwerking zoeken met hen die op eenzelfde doel als wij afgaan. Wij denken, wij kiezen, wij zetten onzen wil in werking, wij oefenen veerkracht, wij zoeken heil in volharding. Neergebogen, heffen we ons weer op. En die worsteling gaat door tot aan onzen dood toe, en wie geloof, wacht zelfs eerst na den dood den volle triomf van wat zijn ziel gemind heeft.

Voor wat ons eigen leven, onze historie, onze menscheijke ontwikkeling en ons levenslot aangaat, spreekt daarom het geloof: God in alles, en in alles waarbij God zelf ons denken en onzen wil in beweging zet, evenzoo de mensch!

Vandaar reeds bij Mozes de beide, elkaar aanvullende geloofsuitspraken: „Laat uw werk, Heere, aan uw knechten gerien worden”; en onmiddellijk daarop volgende: „Bevestig Gij het werk onzer handen, ja, het werk onzer handen bevestig dat!”

Twee uitspraken, die voor het geloof één zijn.

Edoch, alleen op het hoogere standpunt des Geloofs.

Bij verreweg de meesten toch, ook onder de getrouwe belijders, wordt bij een breed stuk van ons leven God wel niet geloofd, maar aan God niet gedacht. Voor zover men bij wat ons wervendert en bij wat we doen, aan God denkt, komt dat nadenken alleen bij het begin, om zegen te vragen, en als het goed afloopt, om er voor te danken. En eerst op het hoogere standpunt van het geloof, voelt men het doen Gods in alles en bij alles, en zulks niet afgescheiden van ons eigen doen, maar als gestadig in ons doen en door ons doen werkende.

Natuurlijk was dit alles alleen bij Jezus in de volkomenheid. Voor hem was het zijn spijze van elken dag en elk oogenblik te doen den wil zijns Vaders. Bij ons kan het nooit anders zijn dan een naderen dartoos. Maar het ware wezen van het geloofsleven blijft één. In alles instrument van God zijn, maar een medewerkend en medewillend, en daarom medewerkend instrument. „Medewerkers Gods als geliefde kinderen.”

Het werk Gods in ons en ons werk in God, en die eenheid steeds inniger, steeds rijker, naar gelang ons geloofsleven meer bestendig en gestadig heel ons leven doordringt en omvat en insluit.

Maar natuurlijk slaat dit dan ook niet alleen op wat we in dit of dat oogenblik doen, maar evenzeer op het plan van ons leven.

God heeft voor ons leven een plan in zijn Raad vastgesteld, en wie ernstig leeft, maakt zich telkens een plan voor elk stuk

van zijn leven, en komt er ten slotte toe, om zich een plan voor heel zijn leven te vormen.

Heeft hij dit, dan draagt hem 't besef van een Goddelijke roeping, dan doorziet hij zijn levensstaak, dan weet hij waarop hij aanstuurt, en er is niets dat aan ons doen zulk een eenheid en zulk een mystieke kracht leent, als juist dat besef van een eigen roeping te hebben, zich steeds helderder van die roeping bewust te zijn geworden, en alle talent, alle gave, alle kracht waarover we beschikken, op dat ééne levensdoel te richten.

Mits ge nooit uit het oog verliest, dat het plan, dat ge u voor uw leven vormt, ook al komt het in de hoofdlijnen overeen met wat God in zijn Raad voor u besteld heeft, toch gedurig door u anders uitgewerkt kan zijn, dan het uitgewerkt ligt in Gods Raad.

Dit baart dan keer op keer een aangrijpende teleurstelling. Ge liept een weg op, die van achteren blijkt niet met den weg, dien God koos, overeen te stemmen. Wel in de algemeene richting, maar niet in bijzonderheden.

Op zulk een oogenblik nu overvalt u, bij minder krachtig ontwikkeld geloof, moedeloosheid. Ge gaat twijfelen aan uw roeping. Ge staat op het punt uw levensplan op te geven. Alles dreigt u te ontzinken. Maar echt geloof behoedt u daarvoor. Veeleer prikkelt het u, om nog veel ernstiger dan dusver in de gemeenschap van uw God in te dringen, en zoo het besef van uw roeping vaster te maken.

Wat God de Heere in uw werk niet bevestigt, zinkt in en gaat te loor; maar of Hij het bevestigt, hangt niet af van uw slagen of niet slagen op het oogenblik.

Ook in de keuze van het oogenblik waarop de Heere het bevestigen zal, blijft Hij de Vrijmachtige.

Niet zelden zelfs komt die bevestiging van het werk uwer handen eerst na uw dood!

Uit de Pers.

Aan een brief van Mevr. Wielenga, opgenomen in de *Kamper Kerkbode*, is het volgende ontleend:

„Zondagmorgen den 14 Mei, omstreeks 7 uur, zag ik, (te Soerabaja in de paalen van Ds. Perra gezeten) twee rijtuigjes aankomen, — in 't eerste een man gezeten, met een vreemd kakiepak aan en dominee z'n hoed op, en 't een oog veel grooter dan het andere.

Ik kan u onmogelijk zeggen wat ik op dat oogenblik gevoelde... en toch moest ik dadelijk bedenken hoe weinig het had gescheed of ik had hem nooit weergezien.

Hij had een diepe snee van zijn slapen tot aan de kin. Een centimeter verder naar boven, en 't was de dood geweest. Was het meer de andere richting uitgegaan, dan was de mond veraleid geworden, en hij voor altijd ongeschikt geweest voor zijn werk.

Van dien kant bezien hebben wij ruime stof tot danken én voor mijn man's behoud, én voor mijn tijdig vertrek, én ook voor het herstel van onze jongens.

Dinsdag 23 Mei gingen ze naar Djocja, vergezeld van Enos en Anna, twee leden van hun gezin, welke gepaard waren gebleven.

„Door beide doctoren te Djocja is Ds. onderzocht, en zij zullen van het groote leelijke litteken een kleiner trachten te maken.

Sodert zijn aankomst hier is zijn gezicht werkelijk aardig bijgekomen. Vrijdagmorgen had Ds. erge koorts, waardoor hij den geheelen dag te bed moest blijven. 's Avonds was de koorts nog 39 en 38.6, maar den volgenden dag, hoewel hij nog zeer bleek was, konden wij hem niet bewegen te blijven, maar vertrok hij naar Ds. Bakker te Keboemen, om in overleg met hem en anderen te beraadslagen wat te doen, om het vertrek naar Soemba te bespoedigen.

O, als ik er aan denk, dat we straks weer geheel van voren af zullen moeten beginnen, en al onze lieve spulletjes weg zijn, — al onze huwelijkscadeaux, — ons orgeltje, — ja, ook juist dat zullen we missen, die heerlijke tonen, den zang der inlanders begeleidend, — het ging zoo goed... De Heere maakte 't echter wel, want als ik dat alles nog had, en ik had mijn man moeten missen! Ook is hij vol moed. Wie weet, misschien is deze beproeving én voor ons én voor Soemba nog wel ten zegen.”

Ds. had te Keboemen een conferentie met D. D. Bakker, Weljers, Ruissenaars, en met Ds. de Bruijn, die met mevr. juist dien dien dag aldaar waren gearriveerd.

't Plan is nu, dat Ds. en Mevr. de Bruijn met mijn man en de bedienden met de boot van 4 juli naar Soemba zullen vertrekken, en dat ik hem in 't laatst van Augustus zal volgen. Ds. en Mevr. de Bruijn waren ook wel erg geschrokken, toen ze als welkoms groot dat bericht ontvingen, maar wenschten ook in 's Vaders doot te berusten.

Op Soemba zal 't hun eerste werk wezen de Bruijn wonen te bouwen, en dan misschien zoolang een houten loods voor ons, in de nabijheid van 't ziekenhuisje te Pejeti, om dan verder uit te zien naar geschikt terrein voor een huisje ten onzen behoeve. Ook moet de kerk herbouwd.

Officiële Berichten

Artillerie Instructie-Compagnie te Schoonhoven.

De kerkeraden der Gereformeerde kerken te Schoonhoven A en B verroeken aan de ouders, voogden en kerkeraden van jongelingen, die aan

bovengenoemde inrichting geplaatst worden, de namen van hunne zonen, pupillen of lidmaten wel te willen opgeven aan een der ondergetekenden, dienaren des Goddelijken Woords, opdat de geestelijke belangen deser jongelingen, beter dan tot heden het geval is, kunnen bevoord worden.

Vele jongelingen gaan voor onze kerken verloren, omdat zij niet beaard kunnen worden uit onbekendheid met hunne aanwezigheid alhier. Namens de kerkeraden der Geref. kerken van Schoonhoven A en B,

G. A. DE JONG.

J. J. STEINHART

Schoonhoven, Juli 1905.

Agendum voor de Vergadering van Geref. Kerken in de Classis Gouda, welke D. V. zal gehouden worden op Dinsdag 1 Augustus 1905, aanschijn voorm. 9 uur in de Noorderkerk aan de Turfmarkt te Gouda.

1. Opening.
2. Onderzoek der Credentiebrieven.
3. Aanwijzing van het Moderamen.
4. Lezing en vaststelling der Notulen.
5. Ingekomen stukken: o. a. vernieuwde Emeritaats aanvraag van Ds. G. A. de Jong.
6. Instructien.
7. Voorstellen: a. van de Kerk van Gouda A.: „De Classis sta om de veertien dagen een dienaar des Woords af aan Stofwijk”.
8. van de Kerk van Bergambacht: „De Classis verleen meerdere hulp in de bediening des Woord aan de vacante Kerken”.
9. Rapporten: a. van Dep. ter Prov. Synode.
10. van Kerkvisitatoren i/s. wijszingen in de Regeling der Visitatie.
11. Rondvraag naar Art. 41 D. K. O.
12. Regeling der Consulentenschappen en Vacature-beurten.
13. Storting der Collecten voor de Zending en de Theol. School.
14. Vereffening der Classicale kosten.
15. Rekening en verantwoording door de onderscheidene Deputaten.
16. Benoemingen: a. van Dep. voor de Hulpbeh. Kerken in de Classis b. van Dep. ad examina.
17. Aanwijzing van de roepende Kerk voor de volg. Vergadering.
18. Toepassing, zoo noodig, van Art. 43 D. K. O.
19. Lezing der Korte Notulen.
20. Sluiting der Vergadering.

Namens de roepende Kerk van Schoonhoven B, J. J. STEINHART, Praeses.

H. HOOGKRAAS, Scriba.

Schoonhoven, 12 Juli 1905.

Buitenland.

Duitschland. Eentweedezaak Fischer.

Na de zaak Fischer is nu de „Fall Gramberg” aan de orde gekomen. De bijna 70 jarige predikant Gramberg te Abbehausen, in Oldenburg, heeft, over de zaak van Dr. Fischer handelend, in een couranten artikel gezegd, dat ook hij sommige stukken van de overgeleverde kerkleer, als de Godheid van Christus, de geboorte uit de Maagd Maria, de Zoendood en de lichamelijke opstanding niet belijdt. Het opzien dat dit artikel gewekt heeft is groot. De bladen in Oldenburg bevatten alle lange artikelen voor en tegen Gramberg.

In de stad Oldenburg is men voornemens een petitie aan den Oldenburger Oberkirchenrat te zenden, waarin gevraagd wordt of de Kerkorde van de Evangelische Landskerk van het Groot-hertogdom Oldenburg nog bestaat, of de Oberkirchenrat van plan is maatregelen te nemen, enz. Deze petitie zal zeker door velen ondertekend worden. Wat het gevolg daarvan zijn zal, is niet te zeggen; zeker is het, dat de grijze predikant er niet aan denkt zijn ambt neer te leggen.

Noord-Amerika. Uit de Algemeene Synode der Reformed Church.

Trots het in druk verschenen betoog van den hoogleraar Dr. Steffens, dat krachtig aandrang op het onveranderd laten der liturgie, heeft de Generale Synode der Reformed Church besloten, aan de classes een voorstel te doen om te formuleren te verkorten.

De zaak werd breedvoerig besproken, waarbij door velen de begeerte werd uitgedrukt, dat de commissie, benoemd om veranderingen in de liturgie voor te bereiden, zou worden gecontinueerd om door breeder advies van classes en kerkeraden gediend te worden, voor en aler het voorstel dier commissie naar de Classes gezonden werd.

Dit voorstel werd met 90 tegen 80 stemmen verworpen. Daarna werd de voorgestelde gewijzigde Liturgie, zooda die door de commissie in hare laatste zitting nog was gewijzigd, met ongeveer dezelfde meerderheid aan de Classes voorgelegd.

Laat ons hopen, dat de Classes het voorstel zullen verworpen. Immers behalve dat formeel het bezwaar geldt, dat het niet raadzaam is dat eene Gereformeerde kerk de formulieren van doop, avondmaal enz. verandert, zonder advies der andere Gereformeerde kerken, zoo geldt ook het materiele bezwaar, dat de verkorting van bedoelde formulieren niet anders beduidt dan de verzwakking van die schoone stukken.

Het doet ons leed, dat onze broederen in de

nieuwe wereld dit niet hebben ingerien. Ook dat zij niet begrijpen, dat als zij streven om met de Christelijke Gereformeerde kerk vereenigd te leven, in de eerste plaats de eisch moet gesteld worden, dat men ook in den eeredienst dezelfde „forme” onderhoudt.

Ook wat de leer betreft, zijn wij omtrent de Reformed Church niet zonder zorg. Wij vonden in het nummer van 21 Juni van *De Hoop* de volgende uiting: „De geest, dien het N. Testament ons overal zoekt in te prenten, vangt aan met te zeggen: „Want wij kennen ten deele, en wij profeteeren ten deele,” en eindigt met dat onuitputtelijke Schriftwoord: „O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoordoorzoekelijk zijn Zijne oordeelen, en onnaspeurlijk zijne wegen: want wie heeft den zin des Heeren gekend; of wie is Zijn Raadsman geweest?”

Dien geest bezittende, gaan wij van het standpunt uit, dat de Waarheid zoo uitgebreid en zoo grenzenloos, zoo diep en zoo hoog is, dat geen bloot mensch ooit meer dan hier en daar eenige brokstukken ervan in zich heeft kunnen opnemen of aan anderen mededeelen.

Wanneer die geest ons beheerscht, danken wij God voor de groote lichten, die in de verschillende tijdvakken der geschiedenis aan den kerkhelfer hebben geschinen; wij danken Hem voor mannen als Luther en Knox, Calvin en Wesley, Spurgeon en Moody, maar wij zweven bij geen van die allen.

Wij hebben dan erkenenis voor de vermaning, die zelfs de Paulus-partij te Corinthe niet toelaten kon zich op dien voornaamsten der Apostelen te beroemen, en wij onderwerpen ons aan het van den H. Geest ingegeven woord: „Niemand dan roeme op menschen!”

Met dien geest ons beheerschende kunnen wij onmogelijk ongevoelig zijn voor de zuivere waarheid, of onverschillig ten aanzien van hetgeen daarvan afwijkt, maar in ootmoed en nederigheid belijden wij dan te gelooven in een heilige, algemeene Christelijke Kerk, en in de gemeenschap der heiligen, ons overtuigd houdende, dat geen menscheijke formulering de waarheid volkomen zuiver weergeven kan, en dat er nauwelijks een dwaling kan worden genoemd, die niet ook nog een greintje, meer of minder, van Goddelijke waarheid bevat. Met dien geest in ons hart hebben wij aan hen, die de Waarheid belijden en prediken, maar ééne hoofdvraag: „Geloof gij ter zaligheid in den Heere Jezus Christus, en onderwerpt gij uw hart en uw leven aan Hem als uw Heer en uw Koning?”

En met die vraag bedoelen wij niet onze opvatting van den Christus, maar de getuigenis die ons de Schrift van Hem geeft.

De geest, die het ons tot eisch stelt, dat wij de waarheid zullen bezien van het standpunt van dezen of genen onder medestervelingen, en er niets meer of minder van zullen aannemen en gelooven dan hij er van heeft geloofd of geleerd, is niet de geest van eenheid, maar van verdeeldheid. Zoodanig een geest is beide on-Christelijk en anti-Christelijk, omdat hij een geest is van hoogmoed en van zelfverheffing, die ten eenemaal met het ware Christendom in strijd zijn.

Wie zich door zulk een geest laat beheerschen verkleint en verlaagt de Waarheid, in plaats van haar te huldigen en haar in ere te houden. En hij doet afbreuk aan de Christelijke Kerk, omdat hij, wel verre van aan hare eenheid bevorderlijk te zijn, die eenheid schendt en verbreekt.

Wanneer zal het worden ingezien, dat de eenheid der Kerk mede tot de „leerstukken” behoort, en dat men niet zuiver is in de leer, zoo men door woord of daad die eenheid tegenwerkt of helpt terughouden?”

Dit stuk, hoe aanlokkelijk voor onkundigen, is met der daad eene loochening van de leiding des Heiligen Geestes in de kerk des Heeren. De toestanden die in N. Amerika op kerkelijk gebied gezien worden, moesten de belijders des Heeren veelmeer dringen om elkaar toe te roepen: „Houdt wat gij hebt, opdat niemand u de kroon roove.”

WINCKEL.

Voor Kinderen.

TWEE WEGEN.

III.

TWEE JONGENS.

Zoo was dan de dood gekomen en had een einde gemaakt aan alle bedrijf en verwachting van Gijs Schravens, die misschien niet ten onrechte wel eens „Schraper, van den Uytijk” werd geheeten. Hij had, zoover wij weten, ten einde toe, zijn hart gehecht aan de dingen dezer wereld, die geen nut doen in de ure des doods.

Steven was de eenige erfgenaar van zijn broeder, met wien hij, gelijk we weten, geruimen tijd in onmin had geleefd. De oorzaak daarvan was hoofdzakelijk, dat elk der beide broeders in varkens handelde, en zij dus om zoo te zeggen, malkaars mededingers waren. Gijs was het meegelopen, doch Steven niet, zoodat de laatste het ten slotte had moeten opgeven, en een verfwinkel was begonnen. Wel had hij zijn broer verzocht, hem geld te leenen om den varkenshandel voort te zetten, maar Gijs had dit geweigerd, daar hij, zei hij, zelf niet veel verdiende. Steven echter geloofde daar niets van, en zoo ontstond tusschen de broers groote verwijdering, te meer daar de verfwinkel niet veel gouden dukaten oprichtte.